

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Praefatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

ANNO
 CHRISTI
 1527.

prætextu, aut adulterino scripturarum fūco deceptus, tam dirum ac pestilens venenum hauriat: de suffraganeorum nostrorum consilio decreta promulgari iussimus, quibus exitiale Lutheri & ceterorum id genus hæreticorum virus, aliqua ex parte detegatur. Adiectæ sunt & nonnullæ constitutiones, quibus insolescentes nostra tempestate mores & suppullulantes quidam excessus comprimantur. Disciplina tamen ordinem secuti, a generali primum decreto susceptum fidei negotium inchoamus, ad specialia subinde progressuri.

Datum Parisiis anno Domini 1528. die vero vigesima mensis Februarii.

P R Æ F A T I O.

SCRIBENS regius Psaltes de ecclesia eiusque aduersariis, & vano atque inani eorum conatu, *Sæpe*, inquit, *expugnauerunt me a iuuentute mea*, dicat nunc *Israel: Sæpe expugnauerunt me a iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi.* Quibus sane verbis indicat ecclesiæ vel a primordiis suis hostes non defuisse: qui atrociter quidem illam impugnarunt, sed minime deuicerunt: hostiliter quoque exercuerunt, sed non pro sua potuerunt libidine extinguere. Quare cum præposuisset, *Sæpe expugnauerunt me a iuuentute mea*, mox subiunxit: *Etenim non potuerunt mihi*: quod idem facile cognoscet, quisquis veteres hæresiarchas & eorum errores paululum discussit. Nam a plurimis aduersariis oppugnatam ecclesiam fuisse percipiet, sed semper de illis nobiliter triumphasse: impugnarunt in primis ecclesiam in primo suæ iuuentutis flore Simoniani, Nicolaitæ, Gnostici, Carpocratiani, Chiliastræ, Ebionæi, & plerique alii hæretici, qui falso arbitrati vafriis suis argutiis & dolis supplantare ecclesiam, tamquam fumus euauerunt: ecclesia autem victrix gloriosaque permanfit. Subsecuti sunt deinde alii, ecclesiam insidiosius & occultius adorti: qui sacras literas aliquatenus suscipientes, & nudo earum cortici inhærentes, eius auctoritatem non solum moliti sunt imminuere, verum etiam prorsus eneruare. Huiusmodi fuerunt, Manichæus, Aerijs, Vigilantius, Valdo, Marfilius Patauinus, & Ioannes Vvicleffus. At frustra id tentarunt; quan-

Concil. Tom. 34.

H h h h

doquidem solido fundamento innixa euerti non potuit. Voluit nempe Deus tantam esse ecclesie suae stabilitatem & potestatem, vt per eam veluti per infallibilem quamdam regulam ad salutem mortales dirigerentur. Nam, vt sanctae scripturae contestantur, nulli ad vitam beatam patet aditus, qui ecclesiam certe non audiat, aut qui ab eius communione exclusus sit. Nec certe gloriari possunt haeretici, quasi apud illos resideat ecclesia catholica. Nam cum illa sit vniuersalis, omnesque fideles completatur, (alioqui catholica non esset) angulis aut latibus haeticorum nequit circumscribi. Huic accedit, quod in integritate fidei ecclesia catholica eadem semper perseverat, nec vllis erroribus coinquinatur. At contra, nefariis suis Conuenticulis veluti infamibus prostibulis fidem haeretici prostituere ac violare satagunt, dum impie in suis adinventionibus fornicantur. Praeterea, in finem vsque saeculi, iuxta Christi pollicitationem, perduratura est ecclesia catholica, quod nullis adhuc haeticorum sectis contigit. Quare non potest apud haeticos catholica ecclesia residere, licet secus arbitrati sunt Manichaeus, Aerijs, Vigilantius, & ceteri praenominati. Quorum perniciosos errores paulo diffusius explicare constituimus, quod iidem sint, aut fere similes illis, qui hac tempestate repullulare videntur. Praefatorum itaque haesiarcharum primus fuit non minus impius quam ridiculus Manichaeus; qui tollens liberum arbitrium, duplicem in homine statuit naturam; alteram bonam, alteram malam: & bonam quidem a Deo, imo de Dei substantia conditam asserit, & eandem semper bene agere: malam vero a principe tenebrarum, semper male. Agunt enim iuxta illius sententiam non libere & voluntarie, sed necessario & naturaliter: ob idque nihil imputandum putat humanae voluntati, sed naturis illis, maxime inter se contrariis. Nec ea in re multum distat a Manichaeo Lutherus: nam cuncta quae ab homine fiunt, necessario fieri Lutherus credit, nec in hominis fitum potestate vias suas bonas facere aut malas. Aufert etiam ipse, vt Manichaeus, liberum arbitrium, licet alias ab eo dissentiat. Manichaeus namque humanam salutem ponit in operibus bonae illius naturae. At Lutherus sola fide & fiducia in Deum, eiusque promissa, seclusis bonis operibus,

ANNO
 CHRISTI
 1527.

homines iustificari arbitratur. Errat Manichæus, errat & Lutherus. Errauit consimiliter Pelagius, dum aliud extremum secutus, ad vitam beatam comparandam minime necessariam putat diuinam gratiam: sed ad id sufficere censet liberum arbitrium, si modo adsit diuinæ legis cognitio. Porro talia deliramenta respuens ecclesia catholica, hæc tria ad salutem requiri docet: Fidem, bona opera, & diuinam gratiam, neque absque his patere homini adulto viam salutis. Accedentem siquidem ad Deum oportet primum diuinæ gratiæ munere adiutum credere, deinde bonis operibus intendere: in quibus efficiendis & liberum arbitrium operatur, & gratia; primo tamen, & principalius, gratia. Quapropter qui hominem bene operari & salutem consequi arbitratur absque gratia, aut primatum boni operis libero arbitrio adscribit, non gratiæ, Pelagianus censendus est: qui vero saluari hominem existimat, neglectis bonis operibus, a libero arbitrio procedentibus, hic Manichæus est & Lutheranus. Nam in errorem Manichæi incidit Lutherus, dum nimis anxie & scrupulosè deuitat Pelagium. Metuens namque liberum arbitrium cum Pelagio nimis efferre, omne bonum opus, quod est in homine, Deo tribuit & diuinæ gratiæ, nihil prorsus libero arbitrio, sicque tollens omnino liberum arbitrium Lutherus factus est Manichæus, dum refugit esse Pelagianus. Debuerat certe Lutherus ex Apostolo nosse, ita necessariam esse diuinam gratiam ad bene operandum, vt cum ea tamen liberum arbitrium, bonum opus efficiat. Testis siquidem est Apostolus, diuinam gratiam in se vacuum non fuisse, cum abundantius, inquit, laboraui, non ego autem, sed gratia Dei mecum. Vnde recte conficitur, ipsum diuinæ gratiæ, & reliquos fideles, cooperatum fuisse: quos ipse cohortatur, ne in vacuum gratiam Dei recipiant: laborem eorum pronuntians nequaquam fore vanum, si sic gratia vtantur, vt non frustra illam videantur suscepisse. Vtrumque nimirum alteri connectens Apostolus, noluit liberum arbitrium otio torpescere cum Manichæo: & arrogantiam deuitans Pelagii, sic cooperationem tribuit libero arbitrio, vt ex se tamen & citra diuinæ gratiæ munus, sufficere non possit ad salutem. Hæc vtique sententia est ecclesiæ

1. Cor. 15.

2. Cor. 6.

catholicæ, quam semper catholici doctores tenuerunt, & in oppositam partem declinantes hæreticos, diuinorum eloquiorum testimoniis confutarunt & damnarunt, quales (vt præmissum est) fuerunt Pelagius, Manichæus, & hoc tempore Manichæi discipulus, Lutherus. Atque Manichæo successit Aerius, dissimili quidem voluntate, sed simili vanitate oppugnans ecclesiam. Hic namque carnalem molitus statuere libertatem solenniter indicta ab ecclesia nolebat ieiunia seruari, ne legi viderentur fideles obnoxii. Arbitrabatur enim, si ieiunia ab ecclesia constituta seruarent, aut sacris eius legibus ac institutis obtemperarent, eos in seruitutem redigendos, Christianis hominibus minus conuenientem. Qua in re liquido ostendit, quam ignarus, quamque in diuinis scripturis parum esset exercitatus. Intelligere siquidem debuerat ex apertissimis sacra scripturæ documentis, quod vera libertas Christianorum, qua fideles Christus liberauit, non libertas est carnis, sed spiritus, per quam mortificatur caro cum suis concupiscentiis, spiritus autem viuificatur. Aduersatur enim prorsus libertati spiritus libertas carnis, vt præclare sub typo Isaac & Ismael, Saræ & Agar, ad Galatas Apostolus deducit. Volens itaque Deo inspirante ecclesia hanc spiritualem libertatem Christiana pietate dignam statuere, moderata indixit ieiunia, ac rationabilem ciborum delictum certis temporibus & diebus sapientissime sanciuit, non hæc (vt volebat insipiens Aerius) arbitrio relinquens filiorum, quorum vt pia mater salutem affectaret & haberet sollicitudinem. Nouerat enim sensus humanique cordis cogitationes prona esse ad malum ab adolescentia: nec facile ex se & suapte voluntate ad hanc libertatem spiritus peruenire posse. Tanta autem moderatione, tantaque circumspectione omnia digessit, vt iis qui Christiano animo sunt imbuti, nullus prorsus iustæ querelæ locus relinquatur, atque illa instituens haudquaquam nos rursus in legis Mosaicæ seruitutem obtrudit, quæ iam omnino defuit, sed in libertatem asserit filiorum Dei. Vnde constat quam fallatur Aerius, dum in carnalem fideles nititur deicere libertatem. Quamobrem cum sua Ismaelitica aut Agarena, eaque carnali atque impia libertate, non heri aut nudiustertius, sed ante annos mille damnatus est, &

Libertas
Christiana.

Galat. 4.

ANNO
 CHRISTI
 1527.

cum eo satanica eiusmodi libertas funditus est euersa. Quam nihilo minus homines impii his temporibus incassum laborant rursus excitare & erigere: dicentes nequam ecclesie hoc esse concessum, vt fideles valeat lethifera noxa reddere obnoxios, aut sic ad mortale peccatum obligare, vt lethalem noxam preceptorum ecclesie incurrant transgressores: cum tamen ex sacris literis, donatam esse a Christo ecclesie eiusmodi auctoritatem clare innotescat, qui inter Ethnicos eos sane deputauit, qui ecclesie preceptis non obediunt. Contraria autem assertio, non catholicorum est, sed haeticorum, qui hoc vnum prater cetera, suorum habent errorum fundamentum. Hoc amplexantur Aerius, Iouinianus, Lamperius. Huic adstipulantur Valdenses, Vviclefista, Bohemi: ex eo fonte omnes fere Lutheranae impietatis blasphemiae proficiscuntur. Nec mirum, si tantopere huiusmodi sententiam probant haetici, & oppositam reiiciunt, cum sciant, sicut baculo canes, ita vniuersas suas haereses ecclesie repelli auctoritate, & se, vt putrida membra, ab eius consortio rescari. Sic olim reiectus est delirus Manichaeus, & cum carnali sua libertate insanus Aerius. Reiectus est & post eos Epicureus Vigilantius, infensus admodum ecclesiasticae pudicitiae, quandoquidem immundo spiritu agitatus, in tantam prorupit amentiam, vt continentiam haesin, pudicitiam dicat libidinis seminarium. Quare sacram continentiae legem non ferens, libidini frena permittit, nullos volens sacris initiari, qui vxores prius non duxerint: neque iis credi pudicitiam, qui calibes viuant, quasi nihil sit, quo homines, diuina gratia adiuti, distent a porcis, nihil quo differant a brutis animantibus, nihil quo a iumentis separentur. Pessime certe de restituto a Christo humano genere iudicat, qui ita censet. Nam qui ita de hominibus sentit, homines humana exuit dignitate, & in seruilem brutorum deiicit conditionem, vt sint tamquam equus & mulus, quibus non est intellectus. Probanda itaque est Latinae ecclesiae continentia, vtpote quae sanctitate praefulgeat, libertatemque praestet Dominum sine impedimento obsecrandi, nec non profectui ecclesiae maxime sit accommodata. Non abs re ergo ecclesiastica censura repulsa est Vigilantii & asseclarum eius asser-

Matth. 18.

H h h iij

tio impudentissima. Sequentes autem Vigilantium Valdenses, homines idiotæ, & literarum expertes, ordinem hierarchicum ecclesiæ confundunt, perturbant, destruunt: liberum cuique esse asserentes prædicare & docere verbum Dei; nullum sexus aut status discrimen facientes; sacerdotes itidem & præfules, cum primum lethaliter deliquerint, omni spoliant dignitate sacerdotii aut episcopatus: neque eos tum posse consecrare, aut sacerdotes ordinare asseuerant. Præcepta insuper ecclesiæ paruipendunt, quæ alicuius esse momenti minime credunt. Purgatorium etiam inficiantur, neque orant pro defunctis: omne rursus iuramentum illicitum arbitrantur, simul & iudicium, nihil demum teneri aut agi volunt, quod non fuerit expressum in sanctis scripturis: quæ sane assertio aliorum multorum basis est & fundamentum errorum; cum tamen per easdem sanctas scripturas manifeste elidatur. Porro huiusmodi istorum rudium & indoctorum, insanos errores diuulgantium, mox reiecta est impietas, atque per ecclesiæ censuram recisa. Post hos autem ignaros homines, surrexit Marsilius Patauinus; cuius pestilens liber, quod defensorium pacis nuncupatur, in Christiani populi perniciem, procurantibus Lutheranis, nuper excusus est. Is hostiliter ecclesiam infectatus, & terrenis principibus impie applaudens, omnem prælatis adimit exteriorem iurisdictionem: ea dumtaxat excepta, quam sæcularis largitus fuerit magistratus. Omnes etiam sacerdotes, siue simplex sacerdos fuerit, siue episcopus, archiepiscopus, aut etiam papa, æqualis ex Christi institutione asserit esse auctoritatis: quodque alius plus alio auctoritate præstet, id ex gratuita laici principis concessione vult provenire; quod pro sua voluntate possit reuocare. Verum ex sacris literis coercitus est delirantis huius hæretici immanis furor: quibus palam ostenditur, non ex principum arbitrio dependere ecclesiasticam potestatem, sed ex iure diuino, quo ecclesiæ conceditur, leges ad salutem condere fidelium, & in rebelles legitima censura animaduertere. Iisdem quoque literis aperte monstratur, ecclesiæ potestatem longe alia quauis laica potestate non modo superiorem esse, sed & digniorem. Ceterum hic Marsilius, & ceteri prænominati hæretici, aduersus ecclesiam impie

ANNO
CHRISTI
1527.

debacchati, certatim eius aliqua ex parte nituntur diminuere auctoritatem. Nam quod in bonis & in malis operibus statuit scriptura, tollit Manichæus liberum arbitrium: ad suum nutum reuocat Aerijs ecclesiastica ieiunia: Vigilantio, contra ecclesiæ decretum, sacrilegæ ecclesiasticorum nuptiæ probantur. Vitijs prælatorum tantopere Valdenses offenduntur, vt inde eorum statum damnent. Excellens a Christo concessa ecclesiæ potestas grauis est Marfilio, nec illam potest ferre. At vero his succedens Lutherana secta fons & origo Vviclefus, cuique Lutherus per omnia ferme consentit, non aliqua tantum ex parte, vt priores illi hæretici, sed radicitus totam ecclesiæ enervare auctoritatem contendit. Is enim non cum vno aut altero tantum hæreticorum priorum, commercium habet, sed cum singulis. Cum Manichæo namque humanorum actuum tollit libertatem: cum Aerio, nihili facit præcepta ecclesiæ: Vigilantium secutus, ecclesiasticorum pudicitiam prostituit, terrenis etiam illos possessionibus exuens. Passim & ab vnoquoque iuxta hæresin Valdensem prædicandum verbum Dei decernit, nulla habita ratione prohibitionis superiorum, Marfilij item dogma probat, ne quis excommunicari possit, qui ad sæculares iudices prouocarit. Cumque omnibus his consentiat, non tamen quiescit mala mens, nec prauum impiumque ingenium sibi satisfacit, nisi omnes longe superet impietate, seque hostem prodat ecclesiæ, alijs multo infestiorum. Hinc certe quidquid ab ecclesia Spiritu sancto suggerente constitutum est, hoc ille delirus, veluti dæmonio arreptus, conterere, lacerare, abiicere molitur. Hic est qui vniuersitates aspernatur & generalia studia, ciuilia dominia perplexa reddit & incerta, ecclesiasticis possessiones adimit, & decimas clericorum subiicit laicis, ipsos bonaque eorum laicorum tribuens iurisdictioni; religiones & religionum abiicit instituta, censuras ecclesiæ flocci pendit, minimeque curandas pronuntiat. Quid plura? Sacrum ille ridet Canonem Missæ, dies festos sanctorum pariter & reliquias tollit, preces fidelium ad eos dirigi vetat. Horas canonicas & vocales concentus, eos potissimum qui in templis alta voce efferuntur, subsannat. Sanctas etiam in ecclesia pie ac laudabiliter constitutas ceremonias ridet.

Nec his contentus est, nisi sua virus perfidia, in diuina quoque sacramenta eucharistia, ordinis, confirmationis, & poenitentia euomat. Quamuis autem omnium ferme haesum portenta, qua inducere studet, antequam ipse nasceretur, falce ecclesiastica censura essent praecisa; ne tamen haberet, in quo gloriaretur incircumciscus Philisthaeus in superbia sua, exprobrareque agminibus Dei uidentis non posset, aut in Deum & ecclesiam sponsam suam tam execrandas blasphemias effutire, in celeberrimo illo Constantiensi Concilio repressa est Vvicleffi (& in eo, Lutheri & sequacium) tam effrenis & prius inaudita insania. Proinde dum reiecta est impiissimi haeretici Vvicleffi dementia, dum Marsilii, dum Valdensium, dum Vigilantii, dum Aerii, dum denique Manichaei; simul etiam corruit & funditus euersa est temeraria & impudens assertio eorum, qui calumnias, blasphemias, atque haeseres praescriptas tuentur & imitantur. Cuiusmodi sunt Lutherus, sequacesque illius, Melanchthon, Carolstadius, Lambertus, Zuinglius, Oecolampadius, & ceteri huiusce coniuurationis execrandae complices: quos ideo ex nomine citauimus, ne pestiferos illorum libros quis legere audeat, ne vipereis dogmatibus inficiatur. Quo fit ut non parum demiremur, quoniam pacto tam impudentes sint hodie, aut tam arrogantes Lutherani, ut damnatam Vvicleffi damnati viri doctrinam audeant disseminare, eamque probare, praedicare, scribere, aut diuulgare non erubescant, quam semper ecclesia Spiritu sancto illustrata reiecit, respuerunt orthodoxi, probati doctores execrati sunt: quasi vero magis sit paucis, iisdemque temerariis, errorum satoribus credendum, quam omnibus doctoribus, sanctis martyribus, academiis, episcopis, summis pontificibus, generalibus Conciliis, quo stultius dici nihil potest, aut furiosius. Nam quae maior stultitia, si non insania dicenda est potius, quam quod praedamnatas tot retro saeculis haeseres reuocare conantur, & extinctos execrandarum blasphemiarum cineres student ex inferis denuo suscitare? At certe in vanum laborant, cum aduersus Christum & ecclesiam nihil vnquam feliciter attentetur. Quapropter quantumlibet tumultuentur, innumeras licet insipientium huiusmodi cateruas in animarum & corporum perniciem,

ANNO
 CHRISTI
 1527.

niciem, ad nefariam impietatem tuendam technis & fraudibus alliciant: quotquot libros ad firmandam execrabilem hanc sectam conscribant, quantumuis nugas & calumnias suas composito fucatoque sermone satagant adumbrare; quantumuis denique in ecclesiæ catholicæ conspirent exitium, impii tamen eorum conatus in ventos tandem effluent & vaneſcent. Zelatur enim Christus zelo magno ecclesiæ suæ sponsæ integritatem, quæ in fidei & caritatis potissimum sinceritate consistit, nec passurus est aliquando fidem ecclesiæ iniquis hæreticorum coniurationibus corrumpi. Eapropter dum eam illi oppugnant, potenti brachio virtutis suæ illos repellit, ac vana eorum molimina frustratur. Et quemadmodum facile solis calore nix dissoluitur, facilius longe diuina virtute impiorum consilia vix dum exorta dissipari, & cordis eorum cogitationes dispergi solent. Hoc utique in Lutheranis hodie videmus impleri, qui quamuis longe ab ecclesiæ catholicæ dogmatibus absint, tamen inter se admodum dissident, dum alii vnum, alii aliud tenendum arbitrantur. Ex eis enim nonnulli sanctorum imagines deiiciunt, alii contra erigunt: quidam humanas disciplinas, vt venenum pietatis reprobant, quas alii, vt apprime vtilis, defendunt: iteratum baptismum ab aliquibus susceptum alii omnino execrantur. De eucharistia insuper minime conueniunt. Nam eorum nonnulli, solum esse signum corporis & sanguinis Christi in eucharistia contendunt: alii vero veraciter esse Christi corpus & sanguinem certo profitentur: in hoc tamen a veritate dissidentes, quod substantiam panis & vini cum corpore Christi asserunt remanere. Eo etiam vefaniæ deuenerunt eorum nonnulli, vt Spiritum Dei iactantes se habere, scripturas sacras luce clariores affirmant, omnibus sacris interpretibus reiectis, quibus tamen plerique alii refragantur. Sunt & alia non pauca, de quibus inter se Lutherani digladiantur. Hæc autem discrepantia plane indicat, quam a veritate sint alieni. Veritas siquidem vbique sibi constat, nusquam dissidet. Non enim Spiritus Dei spiritus est dissensionis. Cum itaque in his quæ ad fidem spectant, tam manifestarie dissideant, perspicuum est eos nullatenus in solidæ veritatis radice stabiliri. Eos enim, qui ab vnitæ ecclesiæ dissident, relinquit

Deus in manu consilii sui, vt nec sibiipfis nec aliis hæreant. Contra vero catholicorum dogmatum inconcussam veritatem demonstrat vnus & idem consensus: inter quæ nulla vnquam poterit inueniri discordia. Vnde satis exploratum est, illa a Deo proficisci, neque aliquando dissolutum iri, quantumuis ea euertere nitantur, veritatis inimici. At vero Lutherana doctrina, a patre mendacii (qui diffusionis spiritus est) exorta, tandem veluti fenum exarescet: nempe vsque adeo pudendos atque execrandos illa continet errores, & tam male sibi cohærentes, vt facile fugienda appareat & detestanda. Et quia suapte naturalis est eiusmodi doctrina Lutheri, serpentina quadam malitia laborant, quod dolentes referimus, Lutherani orthodoxorum procerum libris eam inferere, quo eorum prætextu facilius suscipiatur. Hinc impiis tum præfationibus, tum annotationibus marginibus adiectis, tum scholiis, tum indicibus, limpidissimos illos fontes catholice pietatis, & antiquorum doctorum libros, virulento sulfure damnati sui erroris inficere moliuntur: sed non potest aduersus veritatem præualere falsitas: veritas enim super omnia vincit. Nam cum Deus veritas sit, & Deum nemo valeat superare, nec veritas certe poterit aliquando vlla hæreticorum versutia supplantari. Quare non est quod editorum librorum copia glorientur Lutherani, tam enim potest nefanda scriptorum farrago damnatam impietatem firmare, quam stramineæ stipulæ fundamentum domus reddere stabilius. Non enim pluris faciunt huiusmodi libros orthodoxi, quam puluerem quem proiicit ventus a facie terræ: habituri idem iudicium, tam pro dogmatibus quam libris, quod præcedentes hæresiarchæ, quorum ita sunt scripta perpetuis tenebris sepulta, vt ne eorum vestigia quidem supersint: quapropter frustra laborant, in scribendis libris suæ perfidiæ, aut suam vesaniam publicis concionibus prodendo. Nec enim stabilientur, sed peribunt, sicut priorum, sic horum impiorum hæreticorum cum suis scriptis desideria, neque contra ecclesiam Dei præualebunt, quæ gloriosa in sæcula permanebit, de illis (prout & de ceteris hæctenus hæresiarchis) insignem relaturationis triumphum.